

4

I N D E X
S C H O L A R U M

PUBLICAE ET PRIVATIM

IN ACADEMIA

GEORGIA AUGUSTA

PER SEMESTRE HIBERNUM

A D. XVI. M. OCTOBRI A. MDCCCLXXVI USQUE AD D. XV. M. MARTII
A. MDCCCLXXVII

H A B E N D A R U M.

Hermanni Sauppii commentatio de titulis tegeaticis addita est.

GOTTINGAE

OFFICINA ACADEMICA DIETERICHIANA TYPIS EXPRESSIT.

GUL. FR. KAESTNER.

167211

ACADEMIAE GEORGIAE AUGUSTAE
PRORECTOR
REINHOLDUS PAULI D.
CUM SENATU.

Ad titulos tegeaticos, quos A. Boeckhius in Corporis inscriptionum graecarum vol. I (1512—1533) edidit, pauci L. Rossii opera accesserunt (Inscr. graec. ined. fasc. I, 1—7). Eis vero omnibus multo gravius magnum illud legis fragmentum est, quod a. 1859 primum A. Kyprianos, deinde emendatius Th. Bergkii (ind. scholl. halens. 1860/61), denuo autem cum lapide collatum A. Michaelis in Annalibus philologiae a. 1861 (p. 585 sqq.) ediderunt, qua lege locationes aedificationum publicarum atque redemptorum iura et officia ordinantur. Neque enim tantum res, de quibus agitur, memorabiles sunt, sed ex hoc demum fonte dialecti arcadicae paullo accuratior notitia hauriri potuit, de qua re Th. Bergkii, A. Michaelis, M. A. Gelpke (G. Curtii stud. gramm. gr. et lat. 2) exposuerunt. Aliam inscriptionem non minus gravem a. 1865 repertam P. Eustratiades in Archaeologica Ephemeride a. 1869 p. 341 sqq. publicavit: quam quanquam A. Kirchhoff in Actis mensuris acad. lit. berol. a. 1870 p. 51 sqq. laconica dialecto a Xuthia Lacedaemonio conceptam esse ostendit, luculento tamen exemplo demonstrat, quam vere Athenaeus Posidonio auctore pecunias a Lacedaemoniis, quas Spartae habere non liceret, apud Arcades depositas esse tradiderit (6 p. 233. F.). Facile enim est ad intelligendum templum Minervae Aleae, religiosissime ab omnibus Peloponnesi incolis cultae, quod Tegeae, in urbe cum Lacedaemoniis vetere societate coniuncta, esset, Lacedaemoniis ad deposita eiusmodi servanda tutissimum et aptissimum visum esse. Atque ita factum esse Kirchhoffius optime vidit, ut tabula etiam pecuniarum a sociis Lacedaemoniorum bello peloponnesiaco collatarum, laconica illa dialecto scripta, quae titulo Corporis boeckhiani 1511 continetur, in eo templo asservaretur (cf. Kirchh. de historia literaturae graecae p. 207 et in Actis mensur. acad. berol. a. 1870 p. 59). In eodem Minervae templo lapidem quoque statutum fuisse apparet, in quo unum, quod adhuc exstat, foederis arcadici decretum scriptum est, quod paucis annis ante effossum P. Foucart in Commentationum ab hominibus doctis diversis academiae inscriptionum et bonarum literarum parisiensi traditarum vol. 8 part. 2 p. 93 sqq. edidit. Verba haec sunt: *Θεός· Τύχη. Ἔδοξεν τῇ βουλῇ τῶν Ἀρκάδων καὶ τοῖς*

Μυρίοις Φύλαρχον Λυσικράτους Ἀθηναῖον πρόξενον καὶ εὐεργέτην εἶναι Ἀρκαδῶν πάντων, αὐτὸν καὶ γένος. Δαμιοργοὶ δὲ ἦσαν — —. Sequuntur enim Tegeatarum nomina quinque, Maenaliorum tria, Lepreatarum duo, Megalopolitarum decem, Mantineensium, Cynuriorum, Orchomeniorum, Clitoriorum, Heraensium, Thelphusiorum quina. Rationes igitur foederis arcadici ita ordinatas fuisse edocemur, ut reipublicae similitudinem referrent, cum contio decem milibus civium in singulis civitatibus electorum constans, senatus, magistratus summam omnium rerum moderationem inter se partirentur. Hunc titulum P. Foucart gentium et earum, quarum demiurgi nominantur, et earum, quarum nulli subscripti sunt, rationibus accurate expensis admodum probabile reddidit a. 224 a. Chr. n. scriptum esse. Quod vero Megalopolitani demiurgi decem sunt, id capiti foederis datum, Maenaliorum et Lepreatarum civitatibus minutis, tanquam unam civitatem foederatam efficerent, coniunctis quinque demiurgos concessos esse idem rectissime statuit. Sed quod Phylarchum ab Arcadibus honoribus affectum historiarum scriptorem esse Foucartus existimat, nimis fallacibus argumentis ea opinio nititur, quam ut probabilis esse videri possit.

Venio ad alios titulos, quos in Minervae aede vel ad eam statutos fuisse verisimile est. In eadem domo Chresti Sabas in vico Piali, in qua inscriptio a P. Foucart edita exstat, aliam Michael Deffner, vir eruditissimus, commentationibus compluribus, praesertim eis, quas de dialecto Zacorum scripsit, de subtiliore sermonis graeci, qui nunc est, cognitione insigniter meritus, a. 1874 invenit, cuius mecum ectypon chartaceum accuratissime a se factum, cum vere a. 1875 Athenis versarer, humanissime communicavit. In lapide scripta haec sunt:

Θ]ΕΟΣ ΤΥΧΗ

ΕΛΟΞΕΤΗΙΠΟΛΕΙΤΩΝ ΤΕΓΕΑΤΩ
 ΝΑΓΗΣ ΑΝΔΡΟΝΝΙΚΟΣ ΤΡΑΤΟΥΘ
 ΕΣΣΑΛΟΝΕΞΣΚΟΤΟΥΣ ΣΗΣΤΕΓΕ
 5 ΑΤΩΝΠΡΟΞΕΝΟΝΕΙΝΑΙΚΑΙΕΥΕ
 ΡΓΕΤΗΝΑΥΤΟΝΚΑΙΕΓΓΟΝΟΥΣΚ
 ΑΙΕΙΝΑΙΑΥΤΩΙΩΣΕΥΕΡΓΕΤΗΙ
 ΟΝΤΙΙΣΟΠΟΛΙΤΕΙΑΝΚΑΙΕΜΗΑ
 ΣΙΝΟΙΚΙΑΣΚΑΙΓΗΣΕΠΙΝΟΜΙΑ
 10 ΝΑΣΥΔΙΑΝΑΤΕΛΕΙΑΝΑΣΦΑΛΕΙ
 ΑΝΚΑΙΕΜΗΟΔΕΜΩΙΚΑΙΕΝΕΙΡΗ
 ΝΗΙΚΑΙΑΥΤΩΙΚΑΙΓΕΝΕΙΠΡΟΣ
 ΤΑΤΑΣΤΟΥΔΑΜΟΥΔΥΚΙΟΣΘΕΟΚ
 ΡΙΤΟΣΑΔΕΞΑΝΔΡΟΣΣΤΡΑΤΑΓΟ
 15 ΙΟΙΚΙΟΣΑΥΔΙΟΣΚΑΜΠΑΣΚΛΕΑ
 ΙΝΕΤΟΣΦΙΔΕΑΣΕΥΔΟΞΙΑΑΣΞΕ
 ΝΟΚΛΗΣΙΠΠΙΑΣΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣΥ
 ΔΡΙΟΣΑΥΤΟΚΛΗΣΙΠΠΑΡΧΟΣΤΕ
 ΙΣΑΝΔΡΟΣΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣΑΓΕΑΣ
 20 ΙΕΡΕΥΣΤΗΣΑΘΗΝΑΣΕΥΑΙΝΕΤΟΣ

Lapidis magnitudinem ipsius non novi, sed versus lati sunt centesimas 37, literae altae singulas, tota scriptio alta 34. Praeter primam literam Θ ne una quidem alia deest. Versus *στοιχηθόν* scripti literas vicenas ternas continent praeter ultimum, cui Σ in fine additum est. Formae literarum admodum aequabiles et elegantes. *E* et Ξ lineolam mediam transversam paullo breviorum habent, quam superiorem et inferiorem, quae utraque compluries leniter extrorsum curvatur, *II* literae linea recta dextra dimidiatam aequat sinistram, *N* angulo inferiore lineam versus non tangit et lineola recta dextra aliquantulum supra versum extenditur, *A* utroque brachio lineam tangit, sed utroque infra leniter extrorsum curvato, *A* linea transversa non fracta est, *O* et Ω non prorsus, sed paene aequant reliquarum altitudinem literarum. In univsum igitur literatura eius simillima est, quae in titulis P. Foucarti et A. Michaelis esse dicitur.

Literis nunc usitatis transcriptus titulus hic est:

Θεός . Τύχη.

Ἔδοξε τῇ πόλει τῶν Τεγεατῶν Ἀγῆσανδρον Νικοστράτου Θεσσαλὸν ἐξ Σκοτούσης Τεγεατῶν πρόξενον εἶναι καὶ εὐεργέτην, αὐτὸν καὶ ἐγγόνους, καὶ εἶναι αὐτῷ ὡς εὐεργέτῃ ὄντι ἰσοπολιτείαν καὶ ἐμπασιν οἰκίας καὶ γῆς, ἐπινομίαν, ἀσυλίαν, ἀτέλειαν, ἀσφάλειαν καὶ ἐμ πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ, καὶ αὐτῷ καὶ γένει. Προστάτα[ι] τῷ δάμῳ Ἀνίκιος, Θεόκριτος, Ἀλέξανδρος. Στραταγοὶ Οἴκιος, Ἀναῖος, Καμπᾶς, Κλεαίνετος, Φιλίας, Εὐδοξίδας, Ξενοκλῆς, Ἰπτίας, Κλεόκριτος, Ὑθριος, Αἰτοκλῆς, ἱππαρχος Τεΐσανδρος, γραμματεὺς Ἀγίας. Ἱερεὺς τῆς Ἀθηνᾶς Εὐαίνετος.

Privilegia hospitibus civitatum publicis prorsus eadem in permultis proxeniis et ab Ed. Meiero in notissima commentatione (de proxenia sive de publico Graecorum hospitio. Halis, 1843) collectis (cf. p. 17 sqq.) et postea inventis tributa esse constat. Ne illud quidem novum est, quod ius peregrino tributum agros et aedes in finibus Tegeatarum possidendi *ἐμπασις* dicitur, cum ab Atticis et postea in dialecto Graecorum communi vox *ἐγκησις* ea vi usurpetur. Nam Dorienses et Aeolenses radice *πα* (*πάομαι, πεπᾶσθαι, πᾶμα, πάμων, ἐσποπάμων, πᾶσις, ἐπιπαμαίς, πάμωνος*) pro ionica et attica *κια* usos esse constat: cf. T. Hemsterhus. ad Hesych. 1 p. 1197, D. Ruhk. ad Tim. p. 174 sqq. L. Valcken. ad Theocr. Adoniaz. p. 227 Hdf. L. Ahrens dial. dor. p. 108, quanquam is minus recte Italiotarum eas voces maxime proprias fuisse dicit. In Boeotorum dialecto dicitur *ἐππασις* vel *ἐπασις*: cf. Boeckh. Corp. Inscr. 1 p. 725. Ahrens dial. aeol. p. 213. In elidensi proxenia, quae nuperrime Olympiae reperta est (ephem. archaeolog. berol. 33 p. 183 sqq.), mireris quod *καὶ γᾶρ καὶ βοικίας ἐγκησιον* legitur. Idem vocabulum, quod est *ἐμπασις*, restituendum esse apparet in alio titulo, qui prope eiusdem Minervae Aleae aedem repertus esse videtur, publicatus ille a P. Foucarto in Actis scholae atheniensis gallicae (1868) p. 10: *Θεός. Ἐπὶ Σωστράτῳ ἱερεῖ. Ἔδοξε τῇ δάμῳ τῶν Τεγεατῶν Λαμαίριον Λαμαίριῳ Αἰτωλὸν πρόξενον εἶναι καὶ εὐεργέταν εἶναι αὐτὸν καὶ ἐγγόνους· εἶναι δὲ αὐτῷ καὶ ἐγγόνις γᾶς καὶ οἰκίας ἐπινομίαν, ἀσφάλειαν, ἀσυλίαν, καὶ αὐτῷ καὶ χρήμασιν, καὶ ἐμ πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ· ἐπὶ στραταγοῖς τοῖς περὶ Χρέμονα.* Neque enim quisquam dubitabit, quin v. 5 legendum sit: *εἶναι δὲ αὐτῷ καὶ ἐμ πασιν*

γαῖς καὶ οἰκίας, ἐπινομίαν — —, sive lapicida erravit sive in ectypo describendo Foucartus. Totum vero titulum exscripsi, quia saepius eo etiam in eis, quae sequuntur, utendum erit.

Sed inscriptio, quam primus supra publice proposui, ad res Tegeatarum gravissima est paullo accuratius cognoscendas. Nam primum Tegeae *prostatas populi* exstitisse cognoscimus. Hucusque vero *προστάται* non certi quidam magistratus in ulla civitate appellati esse videbantur, sed communiter omnes, qui populum regerent summaque apud eum auctoritate essent, eo nomine dicti esse existimabantur (cf. Schoemann. antiqu. publ. Graec. 1 p. 184), ut apud Platonem est in Gorgia p. 520. A: οἱ φάσκοντες προστάται τῆς πόλεως καὶ ἐπιμελεῖσθαι et in Civit. 8 p. 565. C: οδοῦν ἕνα ἀνὰ ἀεὶ δῆμος εἶωθε διαφερόντως προϊστάσθαι ἑαυτοῦ, vel apud Lysiam 13 §. 7: τοὺς τοῦ δήμου προσετηκότας καὶ τοὺς στρατηγούνας καὶ ταξιαρχούνας. Neque loci quidquam probant, qualis est Plutarchi in Alcibiadis vita c. 14: παρεθάρρυνε πέμπων καὶ διαλεγόμενος τοῖς προσετώσι τοῦ δήμου (Argivorum) μὴ δεδιέναι μηδ' ὑπέειπεν Λακεδαιμονίοις. vel Xenophontis Hellen. 7. 4, 33: οἱ δ' ἄρχοντες (Arcadum), φάσκοντες αὐτοὺς (Mantineenses) λυμαίνεσθαι τὸ Ἀρχαδικόν, ἀνεκαλοῦντο εἰς τοὺς μυρίους τοὺς προστάτας αὐτῶν. 5. 2, 3: πρὸς τοὺς ἐν Μαντινείᾳ τοῦ δήμου προστάτας. Ne Aeneae quidem Tactici locus c. 11: ἔδοξε τῷ τοῦ δήμου προστάτῃ τάχιστα ἐκκλησίαν συναγαγεῖν (de Argivis sermo est) vel Theopompi apud Athen. 6 p. 252. A: (Nicostratus) προστάτης γενόμενος τῆς Ἀργείων πόλεως καὶ παραλαβὼν καὶ γένος καὶ χρήματα καὶ πολλήν οὐσίαν παρὰ τῶν προγόνων ἅπαντας ὑπερεβάλετο τῇ κολακείᾳ, quibus locis de certo magistratu C. O. Müller Dor. 2 p. 144 et C. F. Hermannus antiqu. publ. Graec. §. 69, 4 cogitandum censent, ita comparati sunt, ut omnem eximant dubitationem. Hic demum lapis tegeaticus *προστάτας τοῦ δήμου* nominibus eorum additis certo quodam magistratu functos esse luculenter testatur, ut fortasse etiam apud Aeneam Tacticum similem Argivorum magistratum dici existimare possimus. Videntur vero illi cum tribunis Romanorum conferri posse, cum in eis tantum civitatibus fuisse perhibeantur, in quibus summum omnium rerum arbitrium penes populum esset. Quadratarium vero apparet per errorem *ΠΡΟΣΤΑΤΑΣ* scripsisse pro eo, quod debebat, *ΠΡΟΣΤΑΤΑΙ*, cum non unus, sed tres nominentur, Lycius Theocritus Alexander.

Deinde ad confirmandum hospitii publici honorem praeter *prostatas* undecim praetores (*στρατηγοί*) adduntur, qui magistratus, cum *prostatarum* potestas magis ad contionem senatumque regendum pertineret, administrandae ex eorum decretis reipublicae summam curam habuerint. Cur undecim fuerint, non liquet nec quidquam proficimus, si magistrum equitum eorum collegio addimus, ita ut collegium duodecim virorum fuerit. Neque numerum eorum omnibus temporibus eundem fuisse ex alio titulo cognoscimus, quem Paulus Foucart in eisdem, quae paullo ante commemoravi, Actis scholae gallicae atheniensis p. 9 publicavit, et ipsum ad aedem Minervae repertum: *Στρα[τ]ιστοὶ ἀνέθεν Ἐναρχος Κλέωνο[ς], Λαμέας Φίντωνος, Ἱμπεδισ Ἀνταγ[ό]ρω, Φίλιος Φίλωνος, Ἐπισθένης Λυσι[δ]άμω, Ἀριστίων Ἰσομάχω, Φίλιππος Ἀγαθ[οκ]λέος, Ἰππαρχος Γόργ[ω]ν Γοργίππω, γράφης Εἰδάρε[το]ς Σακλέος.* (Apographum lapidis in duas partes diffracti, quae in domo Tri-

antafylli Smyrniotis exstant, a Mich. Deffnero factum in manibus habeo.) Ibi igitur septem vel addito hipparcho octo nominantur. Ad demos vero Tegeatidis, de quibus cogitare aliquis velit, referri numerus non potest, nam demos novem fuisse Pausanias 8. 45, 1 tradidit. Cf. E. Curtius Peloponn. 1 p. 250 sq. C. Bursian geogr. Gr. 2 p. 216 sq. Neque tamen semper omnes enumeratos, sed aliquando tantum principis sive praesidis eorum nomen adscriptum esse, titulus supra commemoratus ostendit, cuius postrema verba *ἐπὶ στραταγοῖς τοῖς περὶ Χρέμωνα* esse vidimus; ex quibus verbis dignitatem eorum annuam fuisse iure concluderis. Scribam praetorum et hipparchi collegio additum fuisse et hic, quem modo exscripsi, titulus probat: *γράφης Εὐάρετος*, et ille, ad quem haec omnia, quae disputamus, pertinent, in quo est *γραμματεὺς Ἀγέας*. Similis praetorum ratio Megarae fuit: nam eius urbis A. Boeckhii titulum unum (C. I. Gr. 1, 1052), decem St. Pittakis (*Ἐφημ. ἀρχαιολ.* 1853. 1327—1336) et R. Rangabis (antiqu. graec. vol. II, 693—702) ediderunt, ectypis factis Ph. Le Bas in Inscriptionum graecarum vol. II, 26 sqq. emendatioribus repetivit eisque duos P. Foucart in supplementis operis lebasiani (30. b. 33. a) addidit, in quibus omnibus decretis de hospitio publico peregrinis quibusdam tribuendo aut praemittuntur aut subscribuntur una cum nomine regis et scribae senatus populique nomina praetorum partim quinorum, partim seniorum. Eam numeri diversitatem P. Foucart in commentario, quem operi Philippi Le Bas addere incepit, 2 p. 13 sq. ita probabiliter explicavit, ut Boeckhii sententia numerum quinarium illorum strategorum ad quinque Megarensium pagos antiquos referendum esse existimantis comprobata a Megarensibus sextum pagum antiquis in Demetrii Antigoni F., qui a. 307 libertatem urbis restituerat, honorem additum esse coniecisset, similiter atque Athenienses Antigonidem et Demetriadem tribubus veteribus addiderunt. Ac fortasse etiam Tegeae numeros praetorum et a demorum numero a Pausania tradito et inter se diversos ad auctum aliquando pagorum numerum referre possis.

In fine additus est sacerdos Minervae Aleae, quod quo consilio factum sit alter, quem supra exscripsi, Foucarti titulus docet. In eo enim decreto praescriptum est: *ἐπὶ Σωστροάτῳ ἱερεῖ*. Atque eponymos annorum Tegeae sacerdotes Minervae fuisse iam Boeckhii Corp. I. G. 1 p. 701 rectissime dixit. Cf. L. Ross. Inscr. gr. 1 p. 1. Dativi vero casus cum praepositione *ἐπὶ* ad tempus notandum coniuncti (*ἐπὶ ἱερεῖ, ἐπὶ στραταγοῖς*), exempla quaedam ex inscriptionibus aetatis romanae C. Keilius in sylloge inscr. boeot. p. 59 collegit et comparari aliquo modo potest formula homerica *ἐπ' ἡματι τῷδε* et herodotea *ἐπ' ἡμέρα ἐκάστη*. In titulo Rossii praescriptum est *ἐπὶ ἱερέος Ἡρακλείδα*.

Tempus tituli certius definiri non potest. Nam quod quis ex eo, quod Agesander Scotussaeus dicitur, concludi aliquid posse existimet, si accuratius quaesiveris, vanum esse apparet. Eam urbem Thessaliae ab Alexandro Pherae dirutam esse Pausanias 6. 5, 2 et Diodorus 15, 75 et Plutarchus Pelopidae c. 29 tradiderunt, quod quo errore Pausanias ad Ol. 102, qua Damo Thurius Olympiae in stadio vicerit (Iulius Afr. p. 60 ed. R.), eiusque annum secundum retulerit, quo Phrasiclidem Athenisarchontem fuisse

recte dicit, non patet. Alexander enim Ol. 102, 4 (369/68) demum rerum potitus est: Xen. Hell. 6. 4, 34. Rectius igitur Diodorus l. d. Scotussam deletam esse Polyzelo archonte dicit, h. e. a. 367/6 (Ol. 103, 2). Paucos cives tum mansisse Pausanias addit, sed *καὶ αὐθις*, ait, *ὑπὸ ἀσθενείας ἐξέλιπον καὶ οὗτοι τὴν πόλιν, ὅτε καὶ τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσι προσπαῖσαι δεύτερα ἐν τῷ πρὸς Μακεδόνας πολέμῳ παρεσκεύασεν ὁ δαίμων* h. e. post bellum lamiense, a. 322. Recte vero C. Bursian (geogr. gr. 1 p. 71) etiam post hanc cladem urbem illam restitutam esse eo demonstrat, quod in bellis a Philippo V gestis saepius commemoretur. Cf. Polybius 10, 42. 18, 20. Livius 33, 6. Atque Eusebius in Chronicis p. 180 ed. Mai Pravilum Phoxini F. Scotussaeum a. 189 praetorem foederis Thessalorum fuisse testatur, quem eundem a Delphis proxenum factum esse titulus a C. Weschero et P. Foucarto editus 18 v. 109 docet, ubi nominatur *Πραῦλος φοξίνου Σκοιουσσαῖος*. Cf. R. Weil in Salleti diurnis numismaticis vol. 1 p. 182. Nihil igitur Scotussae urbis mentione facta lucramur, nam causae multae cogitari possunt, quae Tegeatas permoverint, ut etiam urbis civi magnis opibus haud insignis hospitium publicum tribuerent. Itaque hoc unum restat, ut comparatis literarum formis cum eis, quae in titulo foederis arcadici habentur, etiam tegeaticum Agesandri eodem fere tempore scriptum esse iudicemus, h. e. sub finem tertii ante Christum natum saeculi.

Sed videtur etiam de dialecto aliquid dicendum esse, ne quis miretur, quod pauca tantum eaque levia sermonis arcadici vestigia exstant, cum in lege illa de redemptione operum publicorum, quam eodem fere tempore Th. Bergkius l. d. p. XII et A. Michaelis p. 586 latam esse iure suo censent, illius dialecti speciem constanter servatam esse intelligamus et laetemur. In tribus de hospitio tribuendo decretis haec pauca, in quibus dialectum arcadicam agnoscas, habentur: in proxenia Phylarchi *δαμοργοί*, in Agesandri *ἐμπασιν, δάμων, στραταγοί*, in Demetrii *δάμῳ, Τεγεατῶν, Δαματρίῳ, εὐεργέταν, ἐμπασιν* (eam enim vocem restituendam esse vidimus), *γᾶς, εἰράνα, στραταγοῖς*, paullo plura in dedicatione praetorum: *στραταγοί, ἀνέθεν* (W. Vischer symbol. epigr. et archaeol. graecae p. 41. Ahrens dial. dor. p. 317), *Ἀνταγόρω, Λυσιδάμῳ, Ἰσχομάχῳ, Γοργίππῳ, γράφης* (cf. *ἰέρης* in C. I. Gr. 1, 1314. Boeckh. p. 701). Ex nominibus propriis ea, quae in *ιδας* exeunt, constanter omnia hanc litteram aeolicam servarunt, in proxenia Phylarchi *Δαμοκρατίδας, Εὐγειτονίδας, Ἀρεσιάδας, Εὐδαμίδας, Χαρείδας* (contra *Ταχύτης*), in Agesandri *Εὐδοξίδας*. Omissis igitur nominibus propriis, quorum speciem popularem difficilium mutari consentaneum est, omissis vocibus *δάμος, δαμοργοί, στραταγοί, γράφης* (quamquam in Agesandri titulo est *γραμματεῖς*), quas voces similitudinem quandam nominum priorum referre iure dixeris, paucissima vestigia dialecti patriae manent: *ἐμπασις, Τεγεατῶν* (in Agesandri titulo est *Τεγεατῶν*), *εὐεργέταν, γᾶς, εἰράνα*. Sed eadem diversitas etiam in titulis aliarum civitatum et regionum deprehenditur. Sic in titulis eretriensibus C. I. Gr. 2, 2144, Rangab. antiqu. 2, 689, Archaeol. ephem. 1869. 404. a—c. et 1872. 418, omnibus illis eodem fere tempore scriptis, dialecti notam eretriensis frustra quaesiveris, sed in eo, quem P. Eustratiades in eadem ephemeride 1872, 417 edidit, ad idem illo tempus, h. e. quod inter medium saeculum quartum

et medium tertium fuit, referendo, literam caninam, quam Eretriensibus Strabo et multi grammatici in deliciis fuisse testantur, ita ut, si quis rem molestam significare vellet, Ἐρετριέων ζῶν in proverbii consuetudinem venisset (Diogenian. 4, 57. Ahrens dial. aeol. p. 226), saepissime usurpatam esse videmus, ut ὀπόραι ἄρχουριν, δμννούρας, παραβαίνωριν. Etiam in titulis laonicis eius literae nullum vestigium exstabat, donec P. Eustratiades in Palingenesia 1868, 1501 (= Hermes 3, 449 sq.) et St. Kumanudes in Athenaeo 1 p. 255 sq. (cf. nunc P. Foucart in Comment. inscr. a Lebasio collectarum vol. 2 p. 79 sq. et 142 sq.) complures titulos ederent, qui et hac litera saepe usurpata et aliis dialecti laconicae proprietatibus assumptis magnam asperitatem prae se ferunt. Atque eadem est ratio eius tituli, quem cum nuperime solum olympiacum felicissimo successu eruderatum luci reddidisset, A. Kirchhoff in ephem. archaeol. berol. 1876 p. 183 sq. edidit, mira sonorum asperitate insignem. Haec omnia videntur docere in omnibus Graeciae regionibus speciem sermonis antiquitus traditam in usu vitae quotidianae ab incolis eo magis servatam esse, quo magis a literis vitae publicae rationibus alieni essent. In harum enim luce ut sensim sensimque dialectus attica praevaleret, artium literarumque flore, quo Athenas universae Graeciae praestare omnes vel inviti concedebant, effectum est. Notus est Strabonis locus 8. 1 §. 2, quo etiam suis temporibus Peloponnesios aeolicae originis hanc suam dialectum plus minus dorica mixtam tenuisse testatur. Itaque fere ad Alexandri usque tempora in actis publicis, maxime in eis, quae ad commercium cum aliis civitatibus pertinent, dialecto quadam communi, quae attici sermonis similitudinem referret, utebantur, ut paucae tantum suae dialecti notae quasi furtim manerent, in eis, quae ad suam tantum civitatem suorumque civium rationes spectarent, alii alio modo agebant. Sed cum summa rerum ad Macedones translata vigor ille vitalis civitatum graecarum marcesceret et fulgor Athenarum Atticarum palluisset, sermo plebeius in singulis civitatibus se iactare coepit, ut quae antea in vitae modo quotidiana audita erant, iam etiam in vitae publicae usum se insinuarent atque in scriptiones publicas irrepent. Quae dixi, leviter tantum adumbrata esse probe intelligo, sed videbatur tamen breviter ea tetigisse non inutile esse.

De uno aliquid nomine proprio, quod Agesandri proxeniae subscriptum est, addo. Hipparcho nomen est Τείσανδρος. Et hoc nomen enim et reliqua omnia, quae cum eadem stirpe composita sunt, apud scriptores omnes, etiam in praestantissimis codicibus, Τείσανδρος, Τίσαμενός, Τίσιος, et quae sunt reliqua similiter scribuntur, ita ut Vil. Clemm de compositis graecis p. 38 et A. Fick de nominibus hominum graecis p. 82 alteram formam ne commemoraverint quidem, Vil. Dittenberger Herm. 1 p. 414 Τεισάνωρ doricæ eius hominis origini tribuendum esse existimaverit, Paul. Cauer de dial. att. vetustiore (in G. Curtii stud. grammat. gr. et lat. vol. 8) p. 253 titulorum literas, quae sunt εῦ, exemplis depravatae pronuntiationis ε̄ vocalis cum dubitatione sane aliqua addiderit, quanquam L. Ahrens dudum (de dial. dor. p. 184) τείσω futurum eodem modo ex stirpe, quae est ᾱ, factum esse dixit, quo λείψω, εἴσομαι, δείσω ex radicibus λιπ, ε (et ιδ), δι. Exemplis futuri et

aoristi primi e titulis doricis et aeolicis a L. Ahrens collectis alia addi possunt. ἀποιείση est in titulo naupactio ab I. Oeconomide 1869 edito = Mus. rhen. 26 p. 55 = G. Curtii stud. gr. gr. et lat. 2 p. 444 (v. 15: ἐντε κ' ἀποιείση), deinde in tit. andaniensi a me edito v. 63 et 78 (= v. 61. 76 in Supplementis operis lebasiani t. 2, 326. a. et p. 161 sqq.) ἀποιεισάτω (nam etiam loco posteriore in lapide esse ἀποιεισάτω qui eum viderunt testantur et in ectypo chartaceo, quod A. Michaelis beneficio possideo, ipse agnosco), cum v. 75 praecedat ἀπουνέτω et v. 77 ἐκίνη sequatur. Deinde in lege tegeatica de redemptionibus v. 37 est ἀποιεισάτω et v. 39 ἔσσεισιν h. e. ἔκκισιν (cf. Gelpke de dial. arcad. p. 27): in hoc titulo (v. 45) εἰ etiam in praesentis temporis formam receptum est: ἀποιειέτω. Denique conferendum est, quod bis in titulo idaliensi v. 12 et 25 legitur, πείσει = τείσει (cf. Deecke et Siegismund in Curtii studiis 7 p. 252). Neque vero doricæ et aeolicæ dialecti hoc proprium est, sed etiam in C. I. Att. 38. f. 18 π]αθείν ἢ [ἀπο]τείσαι legitur, quem titulum A. Kirchhoff ad a. 425 vel 424 refert. Atque quaecumque nomina virorum ab ea stirpe incipiunt, in quocumque lapide inveniuntur, εἰ habent. Sic Τεισαμενὸς Παιανιεύς prytaeis suffectus quaestorum Minervæ est in C. I. Att. 133 (Ol. 91, 3 = 414/3) eiusque posterius, Τεισαμενὸς Παιανιεύς, Lycurgi oratoris aequalis, in titulo U. Köhleri Herm. 5, 224 et Τεισαμενὸς Paeaniensis ephēbus in titulo Niciae Otrynensis archontis (Kirchhoff Philol. 12 p. 734 sqq. v. 50. cf. U. Köhler Herm. 5 p. 227. Dumont arch. att. p. 16), Τεισαμενὸς Πρασιεύς est in titulo navali Rangab. antiqu. 2343. B., Τ]εισαμενοῦ Σφήτιος in Cumanidis tit. sepulchrali 1177, alius denique est in C. I. Gr. 292. Deinde Τείσανδρος est in C. I. Att. 449. II, 19. In tit. 446. II, 11 autem non ΤΕ[ΙΣ]ΑΝΑΡΟΣ legendum est, sed, cum teste E. Hicks (inscr. att. mus. britannici p. 104) in lapide ΤΙ..ΑΝΑΡΟΣ agnosci possit, Τίμανδρος scriptum fuisse videtur. Ἐπὶ Τεισάνδρον ἀρχοντος (Ol. 91, 3 = 414/3) natus fuit Dexileos, teste lapide nobilissimo (Ἀρχ. Ἐφημ. 343 = Cumanud. tit. sepulch. 540), Τείσανδρος Ἀχαρνεύς est apud Rang. 2, 1403 = Cuman. tit. sep. 353, Ἀρομέας Τεισάνδρον Εἰτεαῖος Rang. 1439 = Cuman. 424. Porro Τεισάνωρ Τεισάνωρος Ἀμπιρεύς in titulo ephēbico est Φιλίστωρ A p. 288 (cf. Vil. Dittenberger Herm. 1 p. 414). Tum Τεισίας Τεισιμάχον Κεφαλήθεν dux Atheniensium Ol. 90, 4 = 417/6 in insulam Melum missus nominatur in C. I. Att. 181, nam hoc nomen recte restitutum esse Thucydides 5, 84 ostendit. Eius pater Τεισίμαχος Τεισίον Κεφαλήθεν inter quaestores Minervæ fuit, qui titulo C. I. Att. 299 enumerantur, inter Ol. 84, 1 et 86, 2 = 444—435 a. Chr. Ἰερομνήμων Τεισιμάχον ἐκ Κοίλης inter proedros est plebisciti, quo Ol. 124, 1 = 284/3 a. Chr. Philippidae comico honores magni tributi sunt (Ἀρχ. Ἐφημ. p. 109 sqq. = Φιλίστ. Γ p. 463 sqq. = Eos 1 p. 24 sqq., ubi M. Zink interpretatus est, cf. Vil. Dittenberger Herm. 2, 286 et U. Köhler Herm. 5 p. 347). Τεισίας ephēbus nominatur Rang. 2, 997. Τεισίας καλός in vase scriptum est C. I. Gr. 4, 7891. Τεισιάθης est in indice hominum nescio quorum ætatis macedonicae Rang. 1264. Τει[σικλή]ς Τεισικλέους Aphidnaeus in eis enumeratur, qui Ol. 110, 1 = 340 in pugna aliqua occubuerant: C. I. Gr. 172. 3, 15. Τείσιππος Σιρατοκλέ[ους] est in titulo sepulchrali Rang. 1777 = Cumanud. tit. sep. 3361

atque ad huius tituli exemplum etiam inter trierarchos, qui Rang. 1252 (= 1243) enumerantur, *Τείσιππος Στρατιοκλέους* fuisse existimandus est. Breviter commemorandi sunt *Τείσαρχος* Styrensis (Mus. Rhen. 22, 285), *Τείσανδρος* Eretriensis *Ἀρχ. Ἐφημ.* 404. b. 55, *Διοκλείδης Τείσανδρου* Messanius, qui inter *ναρούς* vel *ναωρούς* refertur C. I. Gr. 3, 5615 (cf. Ahrens dial. dor. p. 13), *Τείσιας Ἡρακλείδ[ου] Γελῶος* Rang. 2, 1938, *Τείσιλας* Boeotus R. 2, 1306. *Τείσι[τρατος]* Tenius Rang. 2, 900. *Τείσιων* Megarensis Rang. 2, 693. Denique affero Amazonem in vase, de quo O. Iahn in *Annal. inst. archaeol. romani* 1864 p. 242 exposuit, *Τείσιπύλην* nominari. Nominum littera $\bar{\iota}$ scriptorum haec duo tantum exempla adnotavi: *Τισικράτεος* in titulo Argivo C. I. Gr. 1211 v. 11. 13. qui titulus e schedis tantum Fourmonti a Boeckhio editus est, et *ἐπὶ Τισαγόρα* in vase Syracusano C. I. Gr. 3, 5385. c. Quis igitur dubitaverit, quin apud Thucydidem 5, 84 *Τείσιας ὁ Τεισιμάχου*, ut est in lapide C. I. Att. 181, scribendum sit et apud Diodorum 13, 7 eo, quod in codd. omnibus habetur, *Πεισιάνδρου*, nominis, quod archontis Ol. 91, 3 fuisse lapis ille sepulchralis Dexilei testatur, vera forma *Τείσιάνδρου* servata sit? Atque si haec concedi oportet, iure mihi videor dicere, quaecumque nomina hominum ab hac stirpe derivantur, omnibus locis, ubi inveniuntur, per litteras *ει* scribenda esse. Neque aliter iudicandum est de formis futuri et aoristi primi verbi *ίνω*. Nam litteram $\bar{\iota}$ in eis non brevem esse, id quod Buttmanus gr. ampl. 2 p. 239 existimabat, sed apud Homerum pariter atque Pindarum et poetas atticos produci homines docti dudum intellexerunt. Ac sive a stirpe futuri sive ab aoristi primi illa nomina propria, quae sigma habent, derivanda sunt, *ει* in ea stirpe fuisse certissimum est. Itaque apud Aristophanem non tantum Vesp. 401

ὦ Σμικυθίων καὶ Τεισιάδη καὶ Χρήμων καὶ Φερέδειπνε,

sed etiam v. 1424 scribemus:

*ὁ τι χροῖ μ' ἀποτίσαντ' ἀργύριον τοῦ πράγματος
εἶναι φίλον τὸ λοιπόν.*

ubi quod in codice Ravennate est *ἀποτίσαντ'* ostendit, quam parum fidei in his literis similiter enuntiatis (*ἀνυσιούχοις*) codicibus vel praestantissimis tribuendum sit. Ex eis vero, quae Herodianus dixisse perhibetur (2 p. 591, 28. 29 L.): *Τισαμενός: ἰ. Τισανδρος: διὰ τοῦ ἰ. παρὰ γὰρ τὸν τίσω μέλλοντά ἔσα.* collatis Choerobosci verbis p. 265, 31: *Τισαμενός καὶ Τισαμενός. ἀπὸ μὲν τοῦ τίσω διὰ τῆς εἰ διφθόγγου Τισαμενός διὰ διφθόγγου. ἀπὸ δὲ τοῦ τίσω τοῦ διὰ τοῦ ἰ Τισαμενός διὰ τοῦ ἰ.* nihil aliud discimus, nisi quibus ducti rationibus grammatici $\bar{\iota}$ praetulerint et ita effecerint, ut haec scribendi ratio denique in omnes se codices insinuaret.

Hic denique addo alius inscriptionis tegeaticae aliquanto antiquioris particulam, quam lapidi undique lacerato insculptam Michael Deffner in domo Georgii Sabae in vico Piali invenit. In ectypo papyraceo haec legi:

. ι λ
σ ο ρ χ ο
α ρ χ ο σ ε ι
ο ι α λ κ α ι ν ε
5 . ω ν α λ ε ξ ο μ ε ν

. τ η σ ο ρ ι ν ι α σ . .
 . σ ι α σ π α ρ ρ α σ . .
 . . π α ν τ ε α σ δ ε ι ν
 . . ο ι φ . ι ν . . σ α ι

Fuit tabula nominum propriorum nescio qua de causa enumeratorum. Num in v. 4 literae *οι* ad vocabulum *στρατηγ]οι* pertinuerunt, ut in v. 3 de v. *επι]αρχος* cogitare possis? Rarius nomen *Ἀλκαίνετος* v. 4 est, novum, nisi fallor, v. 6 *Ἰρίνας*.

Scr. in academia Georgia Augusta d. XV. m. Iulii a. MDCCCLXXVI.

I. SCHOLAE ORDINIS THEOLOGORUM.

a. *Professorum ordinariorum.*

FRID. EHRENFEUCHTER, Dr., morbo impeditur, quominus scholas habeat.

LUDOV. SCHOEBERLEIN, Dr., publice *Exercitationes liturgicas* seminarii practico-theologici moderabitur die Merc. h. VI—VII et die Sat. h. IX—XI; privatim *Dogmatices partem alteram* quinquies per hebd. h. XII—I, et *Symbolicen christianam comparativam* quater per hebd. h. V—VI tradet. Praeterea *Societatem dogmaticam* die Mart. h. VI—VIII moderabitur.

AUGUSTUS WIESINGER, Dr., publice *Seminarii Regii homiletici exercitationes* die Sat. h. X—XII et *Exercitationes catecheticas* die Merc. h. V—VI moderabitur. Privatim *Evangelium Joannis* quinque diebus h. IX—X explicabit; *Theologiam practicam* quinque h. III—IV tradet.

IULIUS WAGENMANN, Dr., publice quaternis scholis *vitam Jesu Christi* docebit h. IV vel alia hora commoda; privatim *Historiam ecclesiasticam aevi medii ac recentioris* hora VIII quinque p. hebd. lectionibus tradet. *Societatem theologicam historicam* moderari perget die Veneris h. VI.

ALBERTUS RITSCHL, Dr., privatim *Ethicen theologicam* docebit quinquies per hebd. h. IX.

HERM. FERD. REUTER, Dr., publice *de natura indole fine historiae ecclesiasticae* disseret die Saturni h. XI—XII; privatim *historiam dogmatum Christianorum* exponet sexies h. X—XI.

HERMANNUS SCHULTZ, Dr., publice *Seminarii Regii homiletici exercitationes* die Sat. h. X—XII, *Exercitationes catecheticas* die Sat. h. IV moderabitur; privatim *librum Jesaiae* interpretabitur quinquies per hebd. h. X.

b. *Professorum extraordinariorum.*

GEORG. CONR. AMADEUS LÜNEMANN, Dr., *Pauli ad Corinthios epistolas* interpretabitur quinque p. h. lectionibus h. IX—X.

THEODORUS ZAHN, Dr., privatim *evangelium Matthaei* interpretabitur et cum *evangeliiis Marci et Lucae comparabit* quinque p. h. lectionibus h. IX; publice *historiam literarum christianarum usque ad Eusebium Caesareensem* tradet dd. Martis, Jovis, Veneris hora XI; *societatem exegeticam* moderabitur die Mercurii hora VI.

c. *Privatim docentium.*

BERNH. DUHM, Lic., h. X privatim *alteram libri Jesaiae partem* (c. XL—LXVI) interpretabitur ter per hebd.; gratis *Introductionem in libros prophetarum* semel tradet; *Historiam Jeremice ejusque saeculi* bis per hebd. enarrabit; *Theologiam Paulinam* bis docebit.

FERDINANDUS KATTENBUSCH, Lic., *Historiam doctrinae lutheranae usque ad nostra tempora* binis p. h. scholis gratis enarrabit; *Exercitationes historico-dogmaticas* semel privatissime et gratis instituet.

II. SCHOLAE ORDINIS IURISCONSULTORUM.

a. *Professorum ordinariorum.*

H. C. BRIEGLEB, Dr., octonis per hebdom. lectionibus diebus Lunae, Martis, Jovis et Veneris h. XI—XII et XII—I *doctrinam processus civilis* tradet.

HENRICUS THÖL, Dr., tradet *Ius mercaturae et cambii et maritimum* e libris suis (das Handelsrecht, das Wechselrecht) quinquies hora IX—X.

RUDOLPHUS DE IHERING, Dr., tradet *doctrinam Pandectarum excepto jure familiae et hereditario* sexies per hebdom. h. XI—I.

OTTO MEJER, Dr., *jus publicum tam Imperii quam singularum ejus civitatum* quinquies p. hebdom. h. X; *jus administrativum Angliae* publice die Mercurii h. XII docebit.

OTTO ERNESTUS HARTMANN, Dr., *Institutiones et Historiam iuris Romani* tradet quinquies per hebdom. hora XI—I; collegium, quod *Processuale practicum* vocant, instituet bis per hebdom. hora IV—VI.

RICARDUS GUILIEMUS DOVE, Dr., privatim *Jus ecclesiasticum et Evangelicorum et Catholicorum cum matrimoniali* sexies p. hebdom. h. VIII—IX tractabit; publice *historiam juris ecclesiastici* finium inter civitatem et ecclesiam regundorum *judicii imprimis ratione habita* bis per hebdom. horis definiendis docebit.

CAROL. ZIEBARTH, Dr., privatim *Processum criminalem* Germaniae quater per hebdom. diebus Lunae, Martis, Jovis, Veneris h. XI docebit; publice *historiam processus criminalis* die Mercurii h. XI enarrabit. Privatim *Jus civile Borussicum* quinquies h. IX tradet. Privatissime *exercitationes juris ac processus criminalis* die Mercurii h. IV—VI vel aliis horis commodis instituet.

FERDINANDUS FRENSDORFF, Dr., *Jus Germanicum privatum cum jure feudorum* diebus Lunae, Martis, Jovis, Veneris h. XI—I; *Historiam juris Germanici* quinquies per hebdom. h. III—IV tractabit; *Exercitationes in interpretandis juris Germanici fontibus* die Lunae h. VI publice instituet.

RICH. ED. IOHN, Dr., *Jus criminale* docebit quinquies per hebdom. h. X; *Encyclopaediam juris* docebit ter per hebdom. h. IX.

b. *Professoris extraordinarii.*

CAROL. GUIL. WOLFF, Dr., *Ius romanum de hereditatibus* quinis per hebdom. lectionibus h. III—IV docebit.

c. *Privatim docentium.*

G. RÜMELIN, Dr., *Historiam processus civilis Romani* dieb. Martis, Merc., Vener. h. IV—V; *Ius familiarum Romanum* dieb. Merc. et Sat. h. X—XI tradet.

ERNEST. ZITELMANN, Dr., *Ius hereditatum* tradet dieb. Lun., Mart., Jov., Ven. h. X—XI; *Exercitationes practicas* moderabitur dieb. Mart. et Jov. h. XI—XII.

III. SCHOLAE ORDINIS MEDICORUM.

a. *Professorum ordinariorum.*

CAROL. FRID. HENR. MARX, Dr., privatim h. II—III diebus Lunae, Martis, Jovis et Veneris *Pharmacologiam* s. doctrinam de Remediorum effectibus atque usu, nec non artem formulas medicas concinnandi tradet.

FRIDER. WÖHLER, Dr., in laboratorio academico una cum professore HÜBNER *Praxin chemicam* docebit.

WILH. BAUM, Dr., lectiones suas initio scholarum indicet.

J. HENLE, Dr., privatim *Osteologiam et Syndesmologiam* d. Martis, Veneris, Saturni h. XI—XII; *Anatomiae c. h. partem priorem* quotidie h. XII—I; *Anatomiam topographicam* dieb. Lunae, Mercurii, Jovis h. II—III tradet; *Artem cadavera secandi* una cum prosectore Dr. A. DE BRUNN quotidie h. IX—IV tradet.

C. E. HASSE, Dr., *Scholam clinicam* in nosocomio quotidie h. X—XI moderari perget. — *De morbis chronicis infectione ortis* bis diebus Mercurii et Veneris h. IV—V tradet.

G. MEISSNER, Dr., *Physiologiae experimentalis partem primam* (Systematis nervosi atque organorum sensus physiologiam) tradet h. X quotidie. — *De doctrina sanitatis publicae* (Hygiēna publica) disseret (etiam in eorum usum, qui medicinae operam non dant) dieb. Lun., Merc. et Jov. h. V. — *Exercitationes practicas* in instituto physiologico moderabitur quotidie horis commodis.

HERMANNUS SCHWARTZ, Dr., privatim *Tocologiam* docebit diebus Lun., Mart., Jovis et Ven. h. III; *Exercitationes gynaecologicas clinicas* moderabitur dieb. Lun., Mart., Jov. et Ven. h. VIII.

LUDOV. MEYER, Dr., exponet *de psychiatria forensi, demonstrata ipsis morbo psychico affectis* horis duabus commodis; *Scholam clinicam psychiatricam* habere perget dieb. Lunae et Martis h. IV—VI.

TH. LEBER, Dr., privatim *Ophthalmologiam* docebit dieb. Lunae, Martis, Jovis et Veneris h. III—IV; *Exercitationes ophthalmiatricas clinicas* habebit dieb. Lunae, Martis, Jovis et Veneris h. XII—I; *Exercitationes ophthalmoscopicas* diebus Merc. et Sat. h. XII—I.

GUILELMUS EBSTEIN, Dr., privatim *policlinicam medicam moderari* perget quinquies per hebdom. h. XI—XII; *Pathologiae et Therapiae specialis partem alteram* tradet quinquies per hebdom. h. IV—V; *de clinicae disquisitionis methodis adjunctis exercitationibus practicis* disseret dd. Lunae, Martis et Jovis h. XII—I. *Exercitationes laryngoscopicas moderabitur* die Saturni h. XI—XII.

GUILELMUS MARMÉ, Dr., privatim *Pharmacologiam* (materiam medicam) experimentis et demonstrationibus illustratam atque *artem formulas medicas rite concinnandi* quater p. hebdomadem h. V docet et *Electrotherapiae cursum practicum* bis p. hebdom. h. II instituet. Publice *Examinatorium in pharmacologia* habebit semel p. hebdom. die Mercurii h. V et *disquisitiones pharmacologicas et toxicologicas* in instituto pharmacologico quotidie publice moderari perget.

FRANCISCUS KÖNIG, Dr., *exercitationes practicas* in clinico chirurgico h. IX—X moderabitur; *de morbis extremitatum* explicabit quinquies h. IV; publice habebit *examinatorium in chirurgia* semel.

b. *Professorum extraordinariorum.*

E. A. G. HIMLY, Dr., postquam convaluerit, lectiones de Physiologia et medicina forensi indicabit.

E. F. G. HERBST, Dr., *Physiologiam generalem et specialem* docebit eandemque experimentis et demonstrationibus microscopicis illustrabit sexies per hebdom. h. X—XI.

A. KRAEMER, Dr., tradet *Pathologiam et Therapiam generalem* diebb. Lunae, Martis et Jovis h. IV. *De morbis cutis et veneris* diebb. Mercur. et Ven. h. IV disseret.

GUILELM. KRAUSE, Dr., tradet *Anatomiae pathologicae partem primam* dd. Martis et Veneris h. II—III, d. Merc. et Sat. h. XII—I; *Medicinam forensem* d. Merc. et Sat. h. IV—V; *Exercitationes microscopicas* in instituto pathologico consueto more continuabit.

C. F. LOHMEYER, Dr., *Chirurgiam specialem* quinquies per hebdom. h. VIII—IX, *de operationibus chirurgicis* quater per hebdom. h. V—VI leget.

THEOD. HUSEMANN, Dr., privatim *Pharmacologiam universam adjectis demonstrationibus et experimentis pharmacologicis et toxicologicis* quinquies per hebdom. hora V—VI tradet. Publice *Exercitationes formulas medicas rite concinnandi* d. Lunae h. II—III vel alia auditis commoda hora instituet. *Exercitationes et disquisitiones pharmacologicas et toxicologicas* sueto more regere perget.

c. *Privatim docentium.*

CH. F. E. STROMEYER, Dr., *singulas chemiae theoreticae partes* necnon *Pharmaciam* privatissime docebit.

R. WIESE, Dr., horis postea indicandis tradet *theoriam auscultationis et percussionis* adjunctis exercitationibus practicis.

J. ROSENBACH, Dr., privatim *doctrinam de operationibus chirurgicis* quater per hebd. tradet.

CAROLUS HARTWIG, Dr., demonstrabit *Operationes obstetricias* privatim bis per hebd. h. VIII—IX diebus Merc. et Saturni; *de morbis puerperarum* exponet gratis bis p. hebd. horis commodis.

ALBERTUS DE BRUNN, Dr., *Exercitationes microscopicas* habebit quater per hebd.

IV. SCHOLAE ORDINIS PHILOSOPHORUM.

a. Professorum ordinariorum.

G. C. J. ULRICH, Dr., *Hydrostaticam* tradet h. V.

CAROLUS HOECK, Dr., *historiam literariam* tradet.

GUILELMUS WEBER, Dr., per hiemem scholas non habebit.

G. HANSSSEN, Dr., *Politiam oeconomiae nationalis* (Volkswirtschafts-politik) quater per hebd. h. III—IV docebit. *Theoriam rei finanziariae, imprimis vectigalium* (Finanzwissenschaft, insbesondere die Lehre von den Steuern) quat. dd. h. V—VI tractabit.

AUGUSTUS GUILELMUS BOHTZ, Dr., *Aestheticam* diebus Lunae, Martis et Jovis h. XI—XII tradet; *Philosophiam religionis* diebus Martis et Veneris hora IV—V docebit.

ERNESTUS LUDOVICUS DE LEUTSCH, Dr. phil., publice sodalibus regii seminarii philologici *Vergili Georgicon l. II* dd. Jovis et Veneris h. XI—XII interpretandum proponet, proseminarii sodalibus *Vergili eclogam IX* d. Mercur. h. X—XI. — Privatim *Artem metrorum* docebit quaternis p. hebd. horis X—XI, *Thucydidis historiae l. I* explicabit quaternis p. hebd. horis III—IV.

ERNESTUS BERTHEAU, Dr., privatim *librum Psalmorum* interpretabitur quinquies p. hebd. h. X—XI; publice *doctrinam V. T. de sacrificiis eorumque vi et effectum* tradet die Mercurii h. III—IV; *linguam aethiopicam* docebit dd. Mart. et Ven. h. II—III.

RUD. HERMANNUS LOTZE, Dr., quaternis lectionibus hor. X—XI *naturalem philosophiam*, quaternis hor. IV—V *psychologiam* docebit.

AUG. GRISEBACH, Dr., *Physiologiae plantarum partem generalem* dieb. Lunae et Jov. h. IV docebit; *Geographiam plantarum* dieb. Mart. et Vener. h. IV explicabit; de *plantis officinalibus* dieb. Lun. et Mart. h. V disseret. *Demonstrationes plantarum* horti botanici d. Mercur. h. XI publice habebit.

W. SARTORIUS DE WALTERSHAUSEN, Dr., cum convaluerit, lectiones indicabit.

IOANNES BENEDICTUS LISTING, Dr., *Crystallographiam et crystallo-
rum opticen* quater p. hebd. h. XII tradet; *de oculo et microscopio* priva-
tissime aget binis horis commodis; *Colloquia physica* moderabitur die Sat.
h. XI—I; *Exercitationes physicas* in Seminario physico-mathematico dirigere
perget die Merc. h. XII.

HENR. FERD. WÜSTENFELD, Dr., *Selecta ex scriptoribus Arabicis
capita* interpretabitur privatissime.

FRIDERICUS WIESELER, Dr., publice *Sodalibus Seminarium Reg. arch-
aeologici Pausaniae librum V explicandum* proponet, d. Saturni h. XII—I;
privatim *Archaeologicam Methodicam et Criticam atque Hermeneuticam* exponet,
binis scholis, d. Mercurii et Saturni h. X—XI, *Universam rem scaenicam
Graecorum* tradet, ternis scholis, h. IV—V; privatissime *Commentationes a
sodalibus Seminarium arch. scriptas* recensebit.

J. E. WAPPÄUS, Dr., *Elementa doctrinae de Notitia rerum publicarum*
(Statistik) tradet diebb. Merc. et Saturn. h. XI—XII.

GUIL. MÜLLER, Dr., *Historiam literarum elegantiorum apud Germanos*
usque ad initium saeculi XVI. narrabit quaternis scholis h. III; *Selecta
veteris Germanorum poeseos specimina* explicabit duce libro a Guil. Wacker-
nagel edito: „Kleineres altddeutsches Lesebuch“ dd. Lun., Mart., Jov. h. X;
Societatis theotisceae studia moderari perget.

HERMANNUS SAUPPE, Dr., publice *disputationes sodalium Regii semin.
philologici* de commentationibus eorum institutas moderabitur d. Merc. h. XI—
XII; similes sodalium *Proseminarii philologici* d. Merc. h. II—III; exercita-
tiones *Regii semin. paedagogici* reget dd. Lunae et Martis h. XI—XII. Pri-
vatim *Artis hermeneuticae et criticae praecepta* tradet, dd. Lunae, Martis,
Jovis, Veneris h. IX—X; *Horatii carmina selecta* interpretabitur, eisdem
diebus h. II—III.

FRID. GRIEPENKERL, Dr., quater per hebd. diebus Lun., Mart.,
Jov. et Ven. h. V—VI *Doctrinam de re pecuaria*; bis per hebd. diebus Mart.
et Jov. h. XII—I *agriculturae systemata* tradet. *Excursiones ad theoriam
illustrandam spectantes* instituet.

M. A. STERN, Dr., tradet *Mechanicam* quater per h. hora X; *Ana-
lysin algebraicam*, praemissa introductione de principiis arithmetices funda-
mentalibus, quinq. per h. hora XI. In seminario physico-mathematico *exer-
citationes mathematicas* moderabitur die Merc. hora X.

TH. BENFEY, Dr., h. V—VI diebb. Lun. et Jov. *hymnos Vedicos*
interpretabitur.

H. BRUGSCH, Dr., ex itinere redux factus scholas suas indicabit.

THEODORUS MÜLLER, Dr., privatim *Grammaticam linguae anglo-
saxonicae* tradet et *Beowulfum* explicabit, diebb. Lunae, Martis et Jovis,
h. IV—V; *Exercitationes francogallicas et anglicas* instituet, illas diebb. Lun.,

Martis et Mercurii, has diebb. Jovis, Veneris et Saturni h. XII—I; publice societatis romanicae sodalibus *selecta poeseos provincialis specimina* interpretanda proponet, die Veneris h. IV—V.

ERNESTUS SCHERING, Dr., *Functiones complexae quantitatis variabilis, imprimis functiones ellipticas et Riemannianas* quater p. hebd. h. VI—VII tractabit; *Applicationem methodi Jacobii et Hamiltonii ad Hydrodynamicam* quater p. hebd. h. VII—VIII docebit. In Seminario mathematico-physico *exercitationes mathematicas* d. Merc. h. XI—XII instituet. *Societatem mathematicam* hora commoda privatissime moderari perget.

CURTIVS WACHSMUTH, Dr., publice sodalibus regii seminarii philologici *Polybii l. XII* dd. Lunae et Martis h. XI—XII, proseminarii philologici *Polybii l. I* die Saturni h. XI—XII interpretandum proponet, *exercitationes ad historiam antiquam spectantes* moderabitur die Jovis h. VI—VIII; privatim *historiam Romanam* tradet dd. Lunae, Martis, Jovis, Ven. h. XII—I.

PAULUS DE LAGARDE, Dr., privatim *grammaticam linguarum aramcaicarum inter se comparatarum* tradet, hora VIII quinquies; *utriusque Gemarae librum primum* interpretabitur, hora IX quinquies; publice *Gregorii Abulfaragii scripta grammatica explicanda* proponet, horis commodis, bis; *Vendidadum* exponet, versionis pahlavicae ratione habita, bis, horis commodis.

JULIVS BAUMANN, Dr., privatim *theoriam cognoscendi et metaphysicam* docebit, diebus Lunae, Martis, Jovis, Veneris h. III; *historiam philosophiae recentioris* explicabit *praemissa brevi narratione de patrum ecclesiasticorum scholasticorumque placitis*, dd. Lunae, Martis, Jovis, Veneris h. V; publice cum societatis sodalibus *e Kantianis de judicio criticis caput de judicio aethetico* pertractabit die Veneris h. VI.

REINHOLDVS PAULI, Dr., *Introductionem in historiam civitatis Borussiae* tradet quater h. VIII; *Historiam aevi praesentis inde ab anno MDCCCXV* enarrabit quinquies h. V; *Exercitationes historicas* proponet publice die Merc. h. VI.

CAROLVS DE SEEBACH, Dr., privatim *Palaeontologiam* tradet quinquies per hebd. h. IX—X; privatissime sed gratis *exercitationes practicas tam ad petrographiam quam ad palaeontologiam spectantes* diebb. Lunae, Martis, Jovis h. X—I sueto more moderari perget, eodem modo *societatem eruditiorum* d. Merc. h. VI—VIII.

GUSTAVVS DRECHSLER, Dr., privatim tradet *de opere rustico recte instituendo et administrando doctrinam* quater p. h. h. IV; *introductionem in agriculturam* publice tradet h. IV; *Exercitationes oeconomicas* instituet hor. def.

GUIL. HENNEBERG, Dr., *doctrinae de animalium domesticorum nutritione* I part. tradet dieb. Lun., Mart., Merc. h. XI—XII.

ERNESTVS EHLERS, Dr., *Zoologiae specialis partem alteram* quotidie h. X—XI, *Anthropologiam* d. Lun., Mart., Merc. h. VI—VII docebit, *Exercitationes zoologicas* sueto more moderari perget; *Societatem zoologicam* privatissime sed gratis offert.

H. HÜBNER, Dr., privatim h. IX—X sexies p. hebd. *Chemiam* tradet. Privatim h. XII—I d. Vener. *systemata chemiae* tam antiquiora quam recentiora inter se comparabit.

AUG. WILMANNUS, Dr., scholas non habebit.

CAR. HERMANNUS AMANDUS SCHWARZ, Dr., publice *problemata quaedam maximi minimive* geometrice tractabit die Lunae hora IV, privatim principia *theoriae aequationum differentialium* exponet quaternis p. h. scholis diebb. Lunae, Martis, Jovis, Veneris, hora IX, *theoriae functionum ellipticarum usum* in quaestionibus geometricis solvendis docebit quater per hebd. hora XI. In seminario regio mathematico-physico die Jovis hora IV disseret *de superficiibus, quarum ambo radii curvaturae principales in quovis puncto aequales sibi sunt signoque oppositi*. *Colloquia mathematica* privatisime et gratis hora commoda moderari perget.

JULIUS WEIZSÄCKER, Dr., *Rerum Germanicarum historiam saeculorum XIV et XV* explicabit horis quaternis h. IX—X; *Historiam temporum, quibus res novae in Gallia a. 1789 emergentes Europae statum perturbaverunt*, tradet quater h. IV—V; *Exercitationes historicas* instituet publice die Ven. h. VI.

b. *Professoris honorarii.*

A. D. SOETBEER, Dr., privatissime sed gratis *exercitationes camerales* instituet horis definiendis.

c. *Professorum extraordinariorum.*

H. A. L. WIGGERS, Dr., *Pharmaciam* tradet hora matut. VIII—IX sexies per hebd.

CAROLUS BOEDEKER, Dr., *Exercitationes practicas* in laboratorio physiologico-chemico horis VIII—XII et II—IV quotidie (excl. d. Saturn.) moderabitur.

FRID. GUIL. UNGER, Dr., d. Martis h. VI—VII publice *de Raphaelae Sanzio Urbinate* disseret.

EDUARDUS KRÜGER, Dr., *Musicae recentioris historiam* quaternis scholis h. XII enarrabit; *paedagogiae modernae encyclopaediam* binis lectionibus exponet h. III.

GUILIELMUS KLINKERFUES, Dr., speculae regiae director, privatim *astronomiae theoreticae doctrinam* tradet hora XII—I diebus Lunae, Martis, Mercurii, Jovis; publice hora commoda cum seminarii physico-mathematici sodalibus *observationes astronomicas* instituet.

L. DE USLAR, Dr., *Chemiam pharmaceuticam* tradet quater per hebd. h. III—V; *Chemiam organicam* in usum medicinae studiosorum docebit dieb. et horis postea indicandis.

ALFREDUS ENNEPER, Dr., *Calculus differentialem et integralem* quinques per hebdomadem tradet h. IX.

EDUARDUS RIECKE, Dr., *Physices experimentalis partem alteram*, doctrinam de magnetismo, electricitate et calore h. V—VI quater per hebdomadem docebit; in laboratorio physico *exercitationes practicas* instituet sueto more diebus Martis et Ven. h. III—V, die Saturni h. IX—I. In seminario physico-mathematico *hydrodynamices partes selectas* exponet.

B. TOLLENS, Dr., *Chemiae applicationes technicas* in usum agriculturæ studiosorum tradet ter per hebdomadam diebus Mercur. h. X—XI, Jovis et Vener. h. XI—XII; *Exercitationes in calculis chemicis* semel per hebdomadam publice h. VI—VII moderabitur; *Chemia organicam* in usum Medicinæ studiosorum exponet bis per hebdomadam hor. commodis; *Exercitationes practicas in laboratorio ad agriculturam destinato* una cum adjutore STUTZER, Dr., quinques per hebdomadam hor. VIII—XII et II—IV moderabitur.

E. STEINDORFF, Dr., *Doctrinae diplomaticae partem generalem* tradet ter per hebdomadam h. IX—X; *De publicis Germanorum antiquitatibus* disseret bis per hebdomadam h. V—VI. Publice die Jovis h. V *exercitationes historicas* instituet.

CAROLUS GOEDEKE, Dr., *de Goethii vita et scriptis* disseret publice h. V—VI die Mercurii.

JOHANNES REINKE, Dr., privatim *plantarum anatomiam, morphologiam et evolutionem* docebit incl. *cryptogamarum* quater p. h. *Cursum microscopicum* dabit bis p. h.; praeterea *laboratorium in prosectoriorum usum* quotidie erit apertum. Publice in societate sua *selecta capita literaturae botanicae recentioris* tractabit semel p. h.

HUBERT. JACOB. ESSER, Dr., privatim h. VIII—IX quinques per hebdomadam *Anatomiam et Physiologiam animalium domesticorum, item Hippologiam Bologiamque* docebit; publice horis commodis *Theoriam equorum ungulas ferrandi* tradet.

AUGUSTUS FICK, Dr., privatim *Grammaticam comparativam linguae Latinae* quaternis scholis docebit dd. Lunae, Martis, Jovis, Veneris h. X—XI; *exercitationes Societatis grammaticae* moderabitur die Mercurii h. VI.

D. PEIPERS, Dr., privatim *historiam philosophiae antiquae* tradet, diebus Lunae, Martis, Jovis, Veneris hora VI; publice cum societatis philosophicae sodalibus *Elementa logices secundum Trendelenburgii elementa logices Aristotelicae* tractabit die Mercurii hora V.

* * *

GUSTAVUS SCHWEPPE, rei equestris magister, *Artem equitandi* docebit dd. Lunae, Martis, Jovis, Veneris et Saturni h. matutinis VIII—XII et horis pomeridianis (excepto d. Saturni) III—IV.

EDUARDUS HILLE, Mus. Dir. Acad., *Harmonicen et theoriam artis musicae* horis audituris commodis docebit. Praeterea ad Societates, quae *Singakademie et Orchesterspiel-Verein* vocantur, invitat.

d. *Privatim docentium.*

JULIUS TITTMANN, Dr., Ord. phil. Assessor, *Historiam liter. elegant. apud Germanos* docebit quinis scholis h. XI.

THEOD. WÜSTENFELD, Dr., *historiam Italiae tempore medii aevi* quater per hebd., diebus Lunae, Martis, Jovis, Veneris hora XI—XII gratis tradet.

E. WILKEN, Dr., *Grammaticen goticam* tradet et *Vulfilae interpretationem* adiunget, dd. Mercurii et Saturni h. XI; praemissa introductione literaria *carmina Eddica selecta* enarrabit dd. Lunae, Martis, Jovis h. IV; gratis *mythologiam norraenam* adumbrabit hora commoda.

JULIUS POST, Dr., *partem I technologiae chemicae* tribus diebus, *chemiam organicam* tribus diebus leget.

EDUARDUS REHNISCH, Dr., quaternis diebus h. X—XI *artem logicam et encyclopaediam philosophiae* docebit; gratis *exercitationes philosophicas* offert.

ADALBERTUS BEZZENBERGER, Dr., *Prolegomena ad grammaticam linguarum indogermanicarum comparativam* binis per hebdom. horis tradet.

OTTO LANG, Dr., *Mineralogiae elementa* explicabit et demonstrationibus *exercitationibusque et crystallographicis et mineralogicis* illustrabit dd. Lunae, Martis, Jovis et Veneris, h. II—III; *Mineralium, quae saxa construunt, naturam* demonstrabit, maxime ad physicam spectantem et microscopice observandam, bis p. hebd. horis commodis; *Exercitationes petrographicas, praecipue microscopicas* moderabitur d. Martis h. X—I privatissime sed gratis.

M. FESCA, Dr., privatim *Repetitorium agriculturae generabis et specialis* bis per hebd. h. XII—I; gratis *de aquae deductione atque de cultura pratorum* semel p. hebd. XII—I.

ERNESTUS BERNHEIM, Dr., *Historiam politicam paparum per medium aevum* quater per hebd. h. X—XI docebit; *Introductionem in studium historicum* d. Merc. h. IX—X dabit gratis; *Exercitationes historicas* d. Lun. h. VI instituet gratis.

CONSTANTINUS HÖHLBAUM, Dr., *Historiam rei municipalis apud Germanos* bis per hebd. enarrabit; bis per hebd. tractabit gratis *de scriptoribus rerum Germanicarum per medii aevi partem recentiorem*; semel instituet *exercitationes historicas* gratis.

CAROLUS FROMME, Dr., privatim *theoriam luminis mathematicam* bis per hebd. docebit; *exercitationes practicas* in laboratorio physico habebit una cum Professore RIECKE.

HUBERTUS LUDWIG, Dr., *Animalium evolutionem postembryonalem* privatim tractabit diebb. Lunae, Mercurii et Veneris h. IV—V; gratis *de Protozois* disseret die Martis h. IV—V.

JULIUS PIERSTORFF, Dr., *theoriam oeconomiae publicae* tradet quaternis scholis h. V—VI; *de legibus ad rem oeconomiam pertinentibus, quae sunt latae in nostro imperio*, gratis exponere perget semel p. hebd. h. VI—VII.

CAROLUS UEBERHORST, Dr., *doctrinam Augusti Comte et sectae philosophicae, quae nominatur „die positivistische Schule“*, dieb. Merc. et Saturn. h. IX—X gratis enarrabit; gratis in societate philosophica *librum Lockeanum, qui inscribitur „Versuch über den menschlichen Verstand“*, tractabit die Jovis h. VI—VII.

OSCAR DRUDE, Dr., *introductionem in botanicam et systema plantarum naturale* tradet quinque per hebd. h. XII; *exercitationes practicas methodum systematicam explicantes* instituet privatim sed gratis dieb. Mercurii et Saturni h. II—IV; gratis *silvarum formas, distributionem geographicam et effectus physicos* docebit die Veneris h. V.

P. FALKENBERG, Dr., *de plantis cryptogamis* privatissime et gratis disseret hora V—VI dieb. Lun. et Jov.

OTTO GILBERT, Dr., gratis *de rerum Romanarum scriptoribus usque ad Livium* disseret bis per hebd.

BENEDICTUS NIESE, Dr., gratis bis *Homeri Iliadem* interpretabitur, *prooemiatas de homericorum carminum origine et fatis*.

V. ARTIUM EXERCITIA.

Musicam, artem delineandi, linguas et literas cultissimorum Europae populorum etiam alii homines eruditi et periti tradent, scholarum illi suarum rationes et tempora loco consueto indicaturi. *Saltandi et armorum tractandorum* artes magistri stipendiis regis auctorati docebunt.

SCHOLAE EX ORDINE HORARUM DISCRIPTAE.

Hora.	O. THEOLOGORUM.	O. IURIS CONSULT.	O. MEDICORUM.	O. PHILOSOPHORUM.
8-9	Hist. eccl. aevi med. et rec. (5) <i>Wagenmann</i> .	Jus eccles. cum matrimon. (6) <i>Dove</i> .	Exerc. gynaecol. clin. (4) <i>Schwartz</i> . Chirurg. spec. (5) <i>Lohmeyer</i> . Operat. obstetr. (2) <i>Hartwig</i> .	Gramm. ling. aramaic. (5) <i>de Lagarde</i> . Introd. in hist. Boruss. (4) <i>Pauli</i> . Pharmacia (6) <i>Wiggers</i> . Exerc. labor. physiol.-chem. (5) <i>Boedeker</i> . Exerc. labor. agric. (5) <i>Tollens</i> . Anat. et physiol. animal. domest. (5) <i>Esser</i> .
9-10	Exerc. liturg. (1) <i>Schöberlein</i> . Ev. loh. (5) <i>Wiesinger</i> . Ethice theol. (5) <i>Ritschl</i> . Epist. ad Corinth. (5) <i>Lünemann</i> . Ev. Matth. (5) <i>Zahn</i> .	Jus merc. camb. marit. (5) <i>Thül</i> . Jus civ. boruss. (5) <i>Ziebarth</i> . Encyclop. iuris (3) <i>Iohn</i> .	Exerc. pract. in clin. chirurg. (5) <i>König</i> .	Ars hermeneut. et crit. (4) <i>Sauppe</i> . Utriusque Gemarae I. I. (5) <i>de Lagarde</i> . Palaeontol. (5) <i>de Seebach</i> . Chemia (6) <i>Hübner</i> . Theor. aequat. different. (4) <i>Schwarz</i> . Hist. Germ. saec. 14. et 15. (4) <i>Weizsäcker</i> . Exerc. labor. physiol.-chem. (5) <i>Boedeker</i> . Calc. differ. et integr. (5) <i>Enneper</i> . Exerc. labor. phys. (1) <i>Riecke</i> . Exerc. labor. agric. (5) <i>Tollens</i> . Doctr. diplom. general. (3) <i>Steindorff</i> . Introd. in stud. histor. (1) <i>Bernheim</i> . De doctrina Aug. Comte (2) <i>Ueberhorst</i> .
10-11	Exercit. liturg. (1) <i>Schöberlein</i> . Sem. homil. (1) <i>Wiesinger</i> . Hist. dogm. christ. (6) <i>Reuter</i> . Sem. homil. (1) <i>Schultz</i> . Iesaias (5) <i>idem</i> . Iesaias II. (3) <i>Duhm</i> .	Jus publ. imp. et singul. civit. (5) <i>Mejer</i> . Jus crim. (5) <i>Iohn</i> . Jus fam. rom. (2) <i>Rümelin</i> . Jus hered. (4) <i>Zitelmann</i> .	Scholae clin. (6) <i>Hasse</i> . Physiol. exper. I. (6) <i>Meissner</i> . Physiol. gen. et spec. (6) <i>Herbst</i> .	Prosem. philol. [Vergil. Ecl. 9] (1) <i>de Leutsch</i> . Ars metr. (4) <i>idem</i> . Psalmi (5) <i>Bertheau</i> . Natur. Philos. (4) <i>Lotze</i> . Archaeol. Method. Crit. Hermeneut. (2) <i>Wieseler</i> . Selecta vet. poes. Germ. specimina (3) <i>Vil. Müller</i> . Mechanice (4) <i>Stern</i> . Exerc. mathem. (1) <i>idem</i> . Exerc. petrogr. et palaeont. (3) <i>de Seebach</i> . Zool. spec. II. (6) <i>Ehlers</i> . Exerc. labor. physiol.-chem. (5) <i>Boedeker</i> . Exerc. labor. phys. (1) <i>Riecke</i> . Chem. applic. techn. (1) <i>Tollens</i> . Exerc. labor. agric. (5) <i>idem</i> . Gramm. compar. linguae latin. (4) <i>Fick</i> . Log. et encycl. philos. (4) <i>Rehmisch</i> . Exerc. petrogr. microsc. (1) <i>Lang</i> . Hist. papar. med. aevi (4) <i>Bernheim</i> .
11-12	Semin. homilet. (1) <i>Wiesinger</i> . De natura et fine hist. eccl. (1) <i>Reuter</i> . Sem. homil. (1) <i>Schultz</i> . Hist. lit. christian. (3) <i>Zahn</i> .	Doctr. proc. civ. (4) <i>Briegleb</i> . Doctr. Pandect. (6) <i>de Ihering</i> . Institut. et hist. iur. rom. (5) <i>Hartmann</i> . Proc. crimin. (4) <i>Ziebarth</i> . Hist. proc. crimin. (1) <i>idem</i> . Jus germ. priv. c. iure feud. (4) <i>Frensdorff</i> . Exerc. pract. (2) <i>Zitelmann</i> .	Osteol. et syndesmol. (3) <i>Henle</i> . Policlin. med. (5) <i>Ebstein</i> . Exerc. laryngosc. (1) <i>idem</i> .	Aesthet. (3) <i>Bohtz</i> . Sem. philol. [Verg. Org. (2) <i>de Leutsch</i> . Disputat. (1) <i>Sauppe</i> . Polybius (2) <i>Wachsmuth</i>]. Demonstr. plant. hort. bot. (1) <i>Grisebach</i> . Colloquia phys. (1) <i>Listing</i> . Elem. doct. de notitia rer. publ. (2) <i>Wappäus</i> . Semin. paedag. (2) <i>Sauppe</i> . Analysis algebr. (5) <i>Stern</i> . Exercit. mathem. (1) <i>Schering</i> . Prosem. philol. [Polybius] (1) <i>Wachsmuth</i> . Exerc. petrogr. et palaeont. (3) <i>de Seebach</i> . De animal. domest. nutritione (3) <i>Henneberg</i> . Theor. funct. ellipt. (4) <i>Schwarz</i> . Exerc. labor. physiol.-chem. (5) <i>Boedeker</i> . Exerc. labor. phys. (1) <i>Riecke</i> . Chem. applic. techn. (2) <i>Tollens</i> . Exerc. labor. agric. (5) <i>Tollens</i> . Hist. lit. eleg. Germ. (5) <i>Tittmann</i> . Hist. Italiae aeco medio (4) <i>Wüstenfeld</i> . Gramm. got. et Vulgila (2) <i>Wilken</i> . Exerc. petrograph. microsc. (1) <i>Lang</i> .
12-1	Dogm. II. (5) <i>Schöberlein</i> .	Doctr. proc. civ. (4) <i>Briegleb</i> . Doctr. Pand. (6) <i>de Ihering</i> . Jus administr. Angliae (1) <i>Mejer</i> . Institut. et hist. iur. rom. (5) <i>Hartmann</i> . Jus germ. priv. c. feud. (4) <i>Frensdorff</i> .	Anatom. I. (6) <i>Henle</i> . Exerc. ophthalm. clin. (4) <i>Leber</i> . Exerc. ophthalmoscop. (2) <i>idem</i> . De clin. disquis. methodis (3) <i>Ebstein</i> . Anatom. pathol. (2) <i>Krause</i> .	Crystallograph. et crystall. optic. (4) <i>Listing</i> . Exerc. phys. (1) <i>idem</i> . Colloquia physica (1) <i>idem</i> . Semin. archaeol. [Pausan.] (1) <i>Wieseler</i> . Agricult. systemata (2) <i>Greipenkerl</i> . Exercit. angl. (3) <i>Th. Müller</i> . Exerc. francogall. (3) <i>idem</i> . Hist. rom. (4) <i>Wachsmuth</i> . Exerc. petrogr. et palaeont. (3) <i>de Seebach</i> . Systemata chem. (1) <i>Hübner</i> . Hist. mus. rec. (4) <i>Krüger</i> . Astron. theor. (4) <i>Klinkerfues</i> . Exerc. labor. phys. (1) <i>Riecke</i> . Exerc. petrogr. microscop. (1) <i>Lang</i> . Repetit. agric. (2) <i>Fesca</i> . De aquae deductione et prator. cultura (1) <i>idem</i> . Introd. in botan. et syst. plant. natur. (5) <i>Drude</i> .

Hora.	O. THEOLOGORUM.	O. IURIS CONSULT.	O. MEDICORUM.	O. PHILOSOPHORUM.
2-3			Pharmacol. (4) <i>Marx</i> . Anat. topogr. (3) <i>Henle</i> . Electrotherap. (2) <i>Marmé</i> . Anat. pathol. I. (2) <i>Krause</i> . Exerc. formul. med. concinnandi (1) <i>Husemann</i> .	Aethiop. ling. (2) <i>Bertheau</i> . Horatius (4) <i>Sauppe</i> . Prosem. philol. [Disput.] (1) <i>idem</i> . Exercit. labor. physiol.-chem. (5) <i>Boedeker</i> . Exerc. in labor. agric. (5) <i>Tollens</i> . Exerc. system. botan. (2) <i>Drude</i> .
3-4	Theol. pract. (5) <i>Wiesinger</i> .	Hist. iur. germ. (5) <i>Frensdorff</i> . Ius rom. hered. (5) <i>Wolff</i> .	Tocolog. (4) <i>Schwartz</i> . Ophthalmolog. (4) <i>Leber</i> .	Polit. oecon. nation. (4) <i>Hanssen</i> . Thucydides (4) <i>de Leutsch</i> . Doctr. V. T. de sacrificiis (1) <i>Bertheau</i> . Hist. lit. eleg. apud Germ. usque ad XVI. saec. (4) <i>Vil. Müller</i> . Theor. cognosc. et metaphys. (4) <i>Baumann</i> . Exerc. labor. physiol.-chem. (5) <i>Boedeker</i> . Encyclop. paedag. (2) <i>Krüger</i> . Chem. pharmac. (8) <i>de Uslar</i> . Exerc. labor. phys. (2) <i>Riecke</i> . Exerc. in labor. agric. (5) <i>Tollens</i> . Exerc. system. botan. (2) <i>Drude</i> .
4-5	Vita Iesu Chr. (4) <i>Wagenmann</i> . Exerc. catech. (1) <i>Schultz</i> .	Processuale pract. (2) <i>Hartmann</i> . Exerc. iur. et proc. crim. (1) <i>Ziebarth</i> . Hist. proc. civil. rom. (3) <i>Rümelin</i> .	Morbi chron. infectione orti (2) <i>Hasse</i> . Clin. psychiatr. (2) <i>Meyer</i> . Pathol. et therap. spec. (5) <i>Ebstein</i> . De morbis extremitatum (5) <i>König</i> . Pathol. et Therap. gener. (3) <i>Kraemer</i> . De morbis cutis et vener. (2) <i>idem</i> . Med. for. (2) <i>Krause</i> .	Philos. relig. (2) <i>Bohltz</i> . Psychol. (4) <i>Lotze</i> . Physiol. plant. general. (2) <i>Grisebach</i> . Geogr. plant. (2) <i>idem</i> . Res scaen. Graec. (4) <i>Wieseler</i> . Gramm. l. anglo-saxon. (3) <i>Th. Müller</i> . Selecta poesis provinc. specimina (1) <i>idem</i> . De opere rust. recte instituendo (4) <i>Drechsler</i> . Introd. in agric. (1) <i>idem</i> . Probl. maximi minimive (2) <i>Schwarz</i> . Sem. math.-phys. (1) <i>idem</i> . Hist. temporum revol. francog. (4) <i>Weizsäcker</i> . Exerc. labor. phys. (2) <i>Riecke</i> . Carmina eddica (3) <i>Wilken</i> . Animal. evolutio postembryon. (3) <i>Ludwig</i> . Protozoa (1) <i>idem</i> .
5-6	Symbol. compar. (4) <i>Schöberlein</i> . Exerc. catech. (1) <i>Wiesinger</i> .	Process. pract. (2) <i>Hartmann</i> . Exerc. iur. et proc. crim. (1) <i>Ziebarth</i> .	Hygien. publ. (3) <i>Meissner</i> . Clin. psychiatr. (2) <i>Meyer</i> . Pharmacolog. (4) <i>Marmé</i> . Examin. pharmacol. (1) <i>idem</i> . De operat. chirurg. (4) <i>Lohmeyer</i> . Pharmacolog. (5) <i>Husemann</i> .	Hydrostat. (5) <i>Ulrich</i> . Theor. rei financ. (4) <i>Hanssen</i> . De plantis officin. (2) <i>Grisebach</i> . Doctr. de re pecuaria (4) <i>Griepenkerl</i> . Hymni ved. (2) <i>Benfey</i> . Hist. philos. recentior. (4) <i>Baumann</i> . Hist. aevi praesent. (5) <i>Pauli</i> . Phys. experim. II. (4) <i>Riecke</i> . Publ. Germ. antiqu. (2) <i>Steindorff</i> . Exerc. histor. (1) <i>idem</i> . De Goethii vita et scriptis (1) <i>Goedeke</i> . Soc. philos. (1) <i>Peipers</i> . Theor. oecon. publ. (4) <i>Pierstorff</i> . De silvis (1) <i>Drude</i> . De plantis cryptog. (2) <i>Falkenberg</i> .
6-7	Exerc. liturg. (1) <i>Schöberlein</i> . Societ. dogm. (1) <i>idem</i> . Soc. theol. hist. (1) <i>Wagenmann</i> . Soc. exeg. (1) <i>Zahn</i> .	Exerc. exeg. (1) <i>Frensdorff</i> .		Functiones compl. quantitatis variab. (4) <i>Schering</i> . Exercit. hist. ant. (1) <i>Wachsmuth</i> . Soc. philos. (1) <i>Baumann</i> . Exerc. hist. (1) <i>Pauli</i> . Soc. palaeont. (4) <i>de Seebach</i> . Anthropol. (3) <i>Ehlers</i> . Exerc. hist. (1) <i>Weizsäcker</i> . De Raphaelae (1) <i>Unger</i> . Exerc. in calc. chem. (1) <i>Tollens</i> . Exerc. soc. gramm. (1) <i>Fick</i> . Hist. philos. antiquae (4) <i>Peipers</i> . Exerc. histor. (1) <i>Bernheim</i> . Leges imperii Germ. de re oecon. (1) <i>Pierstorff</i> . Soc. philos. (1) <i>Ueberhorst</i> .
7-8	Societ. dogm. (1) <i>Schöberlein</i> .			Applic. meth. Jacobi-Hamilt. ad Hydrodyn. (4) <i>Schering</i> . Exercit. hist. ant. (1) <i>Wachsmuth</i> . Soc. palaeont. (1) <i>de Seebach</i> .

Exercitationes chemicae *Woehlero* duce quotidie (exc. die Sat.) qua quis hora voluerit instituantur.

Scholae, quarum horae non indicatae erant, in hunc conspectum recipi non poterunt.